

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามประเภทบุคลากร ระดับการศึกษาและระยะเวลาการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก
2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามประเภทบุคลากร ระดับการศึกษาและระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และหลักความคุ้มค่า

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตาม ประเภทบุคลากร ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 บุคลากรประเภทต่างกัน เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 บุคลากรที่จบการศึกษาต่างกัน เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 บุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกันเห็นว่าการบริหารส่วน ตำบลมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควร เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อข้อบัญญัติ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลควรรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ สันติ ไชยมหา (2555 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนมโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ บวร วิเศษสุนทร (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การ บริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับ ฉลองนพ อัมพรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการปฏิบัติงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วาสนา ธรรมจักร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิ บาลของข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดแพร่ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทศนีย์ โดมีย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิรมล เย็นเหลือ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทั้งรายด้านและ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามประเภท
บุคลากร ระดับการศึกษาและระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

ผลการวิจัย ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนก
ตามประเภทบุคลากร ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า

1. บุคลากรประเภทต่างกัน เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีความรู้ความเข้าใจใน
แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดีเนื่องจากการตรวจประเมินองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล เป็นประจำ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ จันทรมงคล พันธุ์พาณิชย์ (2553 : 76)
ได้ทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลี้ฟ้า อำเภอ
จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลลี้ฟ้า อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของ
คณะกรรมการหมู่บ้าน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทาง
สถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สันติ ไชยมหา (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
พบว่า จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและจำแนกเป็นรายตำแหน่ง ไม่แตกต่างกันทาง
สถิติที่ระดับ .05

2. บุคลากรที่จบการศึกษาต่างกัน เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท ภารกิจ หน้าที่
และมีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับ เข้าอบรมเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายแนวทางการปฏิบัติ
ราชการ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร (2550 :
บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานที่มีสภาพ
แตกต่างในเรื่อง ระดับการศึกษาเห็นว่า บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ
โดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ทศสุนีย์ ไตมี (2551 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษา

พบว่า การเปรียบเทียบทัศนคติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละด้าน ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุตรดิตถ์ไม่แตกต่างกัน

3. บุคลากรที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์การทำงาน ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ทำให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้บริการประชาชน ได้อย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ นลองนพ อัมพรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในหน่วยงานที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ 5 อันดับแรก ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนที่พบได้แก่ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X} = 3.67$) การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.67$) จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมาะสมกับปริมาณงาน ($\bar{X} = 3.79$) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการประชาชน ($\bar{X} = 3.82$) องค์การบริหารส่วนตำบลใช้จ่ายงบประมาณด้วยความประหยัด คุ่มค่า ($\bar{X} = 3.85$) ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรดำเนินการดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบการบริหารงานและการใช้จ่ายงบประมาณได้

1.1.2 ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างสม่ำเสมอ

1.1.3 จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมาะสมกับปริมาณงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และให้บริการประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการออกหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการประชาชน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลใช้จ่ายงบประมาณด้วยความประหยัด คุ่มค่า

1.2 ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พิจารณาเป็นรายข้อดังนี้

1.2.1 หลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลต้องออกข้อบัญญัติให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน และเปิดเผยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชน

1.2.2 หลักคุณธรรม ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มุ่งประโยชน์ต่อประชาชนเป็นสำคัญ เน้นหลักความเสมอภาค บริการประชาชนด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม

1.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรบริหารงานให้โปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

1.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว และควรออกหน่วยบริการประชาชน อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

1.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า มีจำนวนบุคลากรเหมาะสมกับปริมาณงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ ในการศึกษาครั้งต่อไป หากต้องการทราบรายละเอียดในข้อมูลเชิงลึกควรศึกษาเชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านความคุ้มค่า เพราะระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา ด้านดังกล่าวต่อไป

2.3 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น เช่น เทศบาลตำบลกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY